

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski (spr.)
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska-Drzymala
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa R. U. (...) z siedzibą w F. - D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w L.

o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały akcjonariuszy

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 lutego 2016 r., sygn. akt IX GC 621/13

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w uwzględnieniu żądania ewentualnego uchyla Uchwałę nr(...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki (...) Spółka Akcyjna w L. z dnia 8 listopada 2013 roku w sprawie podziału zysku za rok 2012;

b) zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz R. U. (...) z siedzibą w F. – D. kwotę 3.097 (trzy tysiące dziewięćdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów procesu;

c) nakazuje ściągnąć od (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 1.417 (tysiąc czterysta siedemnaście) złotych tytułem wydatków poniesionych tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa;

II. oddala apelację co do żądania głównego;

III. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz R. U. (...) z siedzibą w F. – D. kwotę 4.160 (cztery tysiące sto sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów procesu za II instancję.

Walentyna Łukomska-Drzymala Bogdan Radomski Jerzy Nawrocki

UZASADNIENIE

Pozwem Powód R. U. z siedzibą w F. D.a w pozwie z dnia 9 grudnia 2013 r. domagał się na podstawie art. 425 § 1 ksh w związku z art. 422 § 2 ksh stwierdzenia nieważności uchwały nr(...)Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki (...) S. A. w L. z dnia 8 listopada 2013 r. w sprawie podziału zysku za rok 2012 jako sprzecznej z art. 20 ksh. W przypadku nieuwzględnienia powyższego żądania powód w pozwie zawarł żądanie ewentualne, w ramach którego domagał się uchylecia uchwały tej uchwały na podstawie art. 422 § 1 jako sprzecznej z dobrymi obyczajami, podjętej w celu pokrzywdzenia R. U.(...)i innych akcjonariuszy mniejszościowych niezwiązanych z akcjonariuszem większościowym oraz godzącej w interes (...) S.A. w L..

Pozwana (...) S.A. w L. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo w całości oraz obciążył powoda kosztami procesu.

Za podstawę rozstrzygnięcia wskazał następujące ustalenia i wnioski :

Powód R. U. jest akcjonariuszem pozwanej P. posiadającym (...) akcji w kapitale zakładowym P. dających prawo do 24,2% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Większościowym akcjonariuszem Spółki jest (...)("(...)"), posiadająca w kapitale zakładowym Spółki (...) akcji serii (...) dających (...) głosów na Walnym Zgromadzeniu. Wszystkie akcje Spółki są imienne i żadna akcja nie jest uprzywilejowana co do prawa głosu.

W dniu 8 listopada 2013 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ((...)), w trakcie którego głosami M. (...)podjęto między innymi Uchwałę nr(...) na podstawie której Walne Zgromadzenie Spółki (...) S.A. z siedzibą w L. przeznaczyło zysk netto w wysokości 3.220.043,81 zł osiągnięty przez Spółkę w 2012 roku na kapitał zapasowy Spółki.

Powód reprezentowany na WZ zgłosił sprzeciw, który został zaprotokołowany.

Pozwana Spółka od 2000 roku nie przeznaczyła osiągniętego zysku do podziału i wypłaty akcjonariuszom. W latach 2000 – 2012 P. osiągnęła łącznie 63.232.148,38 zł zysku netto, a zysk był sukcesywnie przekazywany na kapitał zapasowy Spółki. Ze względu na charakter rynku, dużą konkurencyjność na rynku piwa, pozwana środki pieniężne stale przeznacza na rozwój spółki, w poszczególnych segmentach tak aby utrzymać swoją pozycję rynkową i zwiększyć swoją pozycję na rynku. W szczególności inwestuje w rozwój spółki tak aby zwiększyć produkcję piwa, zwiększyć asortyment i osiągnąć nowe rynki zbytu.

Pozwana P. tworzy grupę kapitałową, która posiada udziały we spółkach zależnych. I tak Spółka (...) została powołana do zarządzania wszystkimi nieruchomościami grupy kapitałowej co pozwala na zoptymalizowanie nakładów ponoszonych na utrzymanie i remonty tych nieruchomości oraz organizacji wydarzeń medialnych i promocyjnych. Spółką zależną od P. jest (...) Sp. z o.o. Ta spółka została powołana do pełnienia roli agenta w zakupach, pośrednika w negocjacjach jak najbardziej korzystnych warunków handlowych dla dostaw towarów niezbędnych do realizacji procesów produkcyjnych przez P.. Byłą spółką zależną od P. jest spółka (...), która była powołana do zarządzania znakami towarowymi oraz marketingu i promocji znaków towarowych i marki P.. (...) została wyposażona przez P. w znaki towarowe w drodze aportu dokonanego w 2011 roku. Przeniesienie funkcji związanych z zarządzaniem znakami oraz marketingiem do (...) pozwalało na tzw. optymalizację podatkową. Przeniesienie znaków towarowych do(...)nie oznaczało nieuzasadnionego ekonomicznie wyprowadzenia majątku z P. do(...). Spółka ta zarządzając znakami towarowymi udzielała sublicencji spółce macierzystej, co oznaczało korzyści podatkowe dla pozwanej. Na dzień zamknięcia rozprawy pozwana nie posiadała już udziałów w spółce (...). Perła powołała również spółkę (...) (...), której powierzono w ramach grupy kapitałowej zadanie promocji i poszukiwania kanałów dystrybucji dla produktów P. w S. Z.. Pozwana spółka dokonuje ekspansji swoich produktów także na teren A., na którym występuje rosnące zapotrzebowanie na piwo.

Pozwana spółka dzięki uchwale o przeznaczeniu zysku na kapitał zapasowy za 2012 r. jest w stanie utrzymać się na bardzo trudnym konkurencyjnym rynku piwa, o czym świadczą wyniki spółki. Przeznaczenie zysku na inwestycje i zatrzymanie go w spółce jest świadomą strategią spółki realizowaną od kilku lat. Wcześniejsze uchwały o zatrzymaniu dywidendy nie były skarżone przez akcjonariuszy, a dzięki takiemu rozwiązaniu majątek spółki, a więc i akcjonariuszy wzrasta.

Pozwana Spółka w ostatnich latach przeznaczyła na inwestycje ponad 80 milionów zł, w tym całość zysku za 2012 roku, co pozwoliło jej na utrzymanie pozycji rynkowej w proporcji 4,5 % rynku piwa w Polsce jako browar regionalny i zwiększyć produkcję piwa do 1,5 - 1,7 miliona hektolitrów rocznie. W pierwszym rzędzie środki z dywidend zostały przeznaczone na modernizację linii rozlewniczych w kwocie około 30 milionów zł. Zmodernizowano także leżakowanie i warzelnię za kwoty około 25 milionów zł. Zainwestowano w linie rozlewnicze i browar w Z. około 7 milionów zł. Środki z dywidend stanowiły podstawę finansową inwestycji ale nie były wystarczające, dlatego częściowo inwestycje finansowano korzystając z kredytów bankowych i instytucji leasingu.

Spółka zainwestowała w browar i linie do produkcji piwa w Z. produkując piwa klasy P.. Linia technologiczna jest demontowalna, a inwestycja buduje prestiż pozwanej spółki, realizując rynkowy trend produkcji piw wysokiej jakości – poszukiwanych przez konsumentów. Browar w Z. pełni też funkcję marketingową. Planowany budżet przedmiotowej inwestycji wyniósł 7.000.000 zł. Uruchomienie produkcji wraz z zakupem instalacji technologicznych, odtworzeniem infrastruktury technicznej, pracami budowlanymi adaptacyjnymi wyniósł ok. 6.400.000 zł. Zakupiono instalacje technologiczne produkcji czeskiej bezpośrednio od producenta.

Pozwana spółka ma 5 pozycję na rynku piwa w Polsce po tzw. gigantach z przewagą obcego kapitału, 4 pozycja to akcjonariusz mniejszościowy – powód w niniejszym postępowaniu. Rynek piwa ze względu na specyfikę wymaga nieustannych inwestycji by utrzymać w trudnej konkurencyjnie branży – pozycję rynkową. Wymaga to kolejnych 20 milionów zł na inwestycje, w szczególności wprowadzania nowych gatunków piw, modernizacji rozlewni i linii do butelkowania piwa, zbudowania nowego ujęcia wody. Brak inwestycji oznaczać będzie utratę pozycji rynkowej i marginalizację pozwanej spółki.

Przeznaczenie dywidendy na rozwój pozwala także na uzyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, np. kredytów bankowych, które wymagają wkładu własnego. Podmiot o opinii stabilnego przedsiębiorcy uzyskuje korzystniejsze oprocentowania kredytów (niższe).

W latach 2006 - 2010 Spółka dysponowała jedną warzelnią piwa przy ul. (...) w L.. W tym samym czasie popyt na piwo P. Chmielowa wzrósł. Z tego powodu pojawiły się potrzeby rozwoju i zwiększenia produkcji, gdyż zdolności produkcyjne zakładu wynosiły ok. 990 000 hl piwa gotowego. W związku z inwestycjami nastąpił wzrost produkcji i sprzedaży w okresie lat 2006 -2012. W 2006 roku poziom produkcji osiągnął 71 % zdolności produkcyjnej warzelni mieszczącej się w (...) aby utrzymać udział w rynku. 2011 roku zakończony został etap modernizacji (...). W drugim i trzecim kwartale tego roku dokonano ofertowania, wyboru producentów instalacji technologicznych, przeprowadzone zostały negocjacje cenowe, podpisano stosowne umowy. Zadanie Inwestycyjne „Rozbudowa (...) realizowane było w latach 2011-2013. Dzięki temu wydajność (...) wzrosła do poziomu 1 700 000 hl piwa gotowego.

W ramach przeprowadzonych inwestycji w 2011 roku dokonano wymiany inspektora butelek kontroli ich jakości, wymieniono paletyzator i owijarkę. Dokonano rozbudowy browaru w L. przy ul. (...) od 2100 roku. Koszt rozbudowy to około 15 milionów zł. Dokonano rozbudowy warzelni z 18 do 27 warek. Zakupiono dodatkowych 6 unitanków fermentacyjno-leżakowych, wirówkę do piwa oraz odpieniacz, wstawiono drugi filtr ziemi okrzemkowej. W 2013 roku dokupiono małą linię butelkową o wydajności 12 tysięcy butelek na godzinę, etykietarkę i rozlewaczkę. Wprowadzono system informatyczny do zarządzania magazynem i opakowaniami. Kolejne inwestycje mają miejsce w 2015 roku, dotyczą poprawy wentylacji warunków BHP i przeciwpożarowych.

Powyższe inwestycje pozwoliły to pozwanej współzawodniczyć na rynku browarniczym z największymi producentami piwa w kraju w szczególności z uwagi na: wzrost mocy produkcyjnych, poprawę jakości piwa, zapewnienie ciągłości

dostaw, co wiąże się z utrzymaniem pozycji na rynku, poprawę konkurencyjności. W związku z dużym popytem na piwo produkowane przez pozwaną i brakiem możliwości realizowania zamówień, produkcję piwa zlecano browarom zewnętrznym zgodnie z recepturą P. aby utrzymać pozycję na rynku, nie zarabiając w tym zakresie.

Spółka pozwana wymaga kolejnych inwestycji związanych z zastępowaniem istniejących urządzeń i zakupu nowych.

Potrzeby inwestycyjne Spółki związane z jej działalnością od 2010 roku pochłonęły około 10.300.000 zł netto oraz 4.600.000 EURO netto. Wynikały one z realizacji istotnych kontraktów zawieranych przez Spółkę w celu zapewnienia Spółce prawidłowego rozwoju niezbędnego do dalszego jej funkcjonowania. Spółka zawarła szereg umów, przedmiotem których było wykonanie robót budowlanych, w tym między innymi:

- umowę o wykonanie robót remontowo-budowlanych zawartą z Przedsiębiorstwem (...) z siedzibą w L., przedmiotem której było wykonanie kapitalnego remontu dachu, na kwotę 1.380.081,22 zł;

- umowę o wykonanie robót remontowo-budowlanych, zawartą ze spółką Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe (...) (...). (...) spółka jawna w D., przedmiotem której było wykonanie prac instalacyjnych - montażu rurociągów i paneli do tanko fermentorów, na kwotę 740.000 zł;

- umowę o prace remontowe zawartą ze spółką (...) sp. z o.o. w L., przedmiotem której było wykonanie prac remontowych związanych z remontem budynku magazynowego przy ul. (...) w L., na kwotę 1.200.000 zł.

- umowę ze spółką (...), przedmiotem której było zwiększenie wydajności warzelnii oraz wyposażenie niezbędne do zwiększania wydajności piwnic fermentacyjnych, na kwotę 2.330.000 EURO;

- umowę ze spółką (...) V., przedmiotem której było wykonanie i dostawa pięciu cylindrycznych - stożkowych zbiorników fermentacyjnych - leżakowych, na kwotę 1.339.000 EURO;

- umowę ze spółką (...) V. przedmiotem której było wykonanie i dostawa jednego cylindrycznego - stożkowego zbiornika fermentacyjnego - leżakowego, na kwotę 267.800 EURO;

- umowę z G. Ł., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...), przedmiotem której była dostawa, instalacja i uruchomienie nowej linii do paletyzowania tacek z butelkami i foliowania palet, na kwotę 268.276,40 EURO;

- umowę ze spółką pod firmą: (...), przedmiotem której był zakup, dostawa i nadzór nad uruchomieniem (...) 1300, na kwotę 510.000 CHF.

W konkluzji i wykonaniu powyższych umów Spółka planuje zwiększenie mocy produkcyjnej piwa z 1,7 mln hektolitrów do 2,2 mln hektolitrów, co wiąże się z koniecznością rozbudowy linii produkcyjnych i kolejnych nakładów.

J. G. bezpośrednim posiadaczem akcji P. był po raz ostatni do dnia 31 grudnia 2001 r.. Po tej dacie utracił on prawo dysponowania bezpośrednio większością głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Natomiast M. nabyła 6 697 akcji Pozwanej w dniu 12 listopada 2009 r. od spółki (...) Ltd. z siedzibą na C.. Natomiast podmiot ten sprzedał wskazane akcje na rzecz (...) Ltd., która stała się tym samym podmiotem dominującym w stosunku do Spółki. W. R. posiada 2 000 udziałów M., co odpowiada 100 % udziałów w jej kapitale.

W świetle wyżej ustalonych faktów sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zarówno co do żądania głównego jak i ewentualnego nie zasługuje na uwzględnienie.

Oceniając zarzut nieważności zaskarżonej uchwały sąd wskazał, że powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia jest zasadne w przypadku jej sprzeczności z ustawą. Jednak zdaniem sądu w realiach niniejszej sprawy nie można uznać, że zaskarżona uchwała była sprzeczna z art. 20 k.s.h., wyrażającym zasadę równego traktowania akcjonariuszy w takich samych okolicznościach. Treścią zasady wynikającej z art. 20 k.s.h. jest obowiązek traktowania wszystkich współników (akcjonariuszy) jednakowo, w takich samych okolicznościach. W ocenie sądu w ramach podjętej uchwały status wszystkich akcjonariuszy jest taki sam i dotyczy ona wszystkich akcjonariuszy

tak samo i w jednakowym stopniu, przeznaczając zysk z dywidendy wszystkich akcjonariuszy na kapitał zapasowy. Twierdzenia powoda dotyczące korzystania z zysku poprzez transfer aktywów do spółek zależnych nie dotyczą skutków samej uchwały, której skutkiem jest wyłącznie przeznaczenie zysku za 2012 rok na kapitał zapasowy wszystkich akcjonariuszy, argumenty te nie stanowią uzasadnienia dla stwierdzenia nieważności uchwały na podstawie art. 425 § 1 k.s.h. w związku z brakiem naruszenia przez uchwałę art. 20 k.s.h.

W ocenie sądu nie znajduje uzasadnienia również żądanie uchylecia przedmiotowej uchwały. Zgodnie z art. 422 § 1 k.s.h. podstawą do zaskarżenia uchwały jest jej sprzeczność ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godzenie w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Zdaniem sądu w realiach niniejszej sprawy brak podstaw do przyjęcia, że zaskarżona uchwała jest sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami. Skoro uchwała w równym stopniu i tak samo (w tych samych okolicznościach), dotyczyła wszystkich akcjonariuszy – zarówno mniejszościowych jak i większościowych to nie narusza ona dobrych obyczajów. Stanowiła realizację strategii spółki i prowadziła do powiększenia wartości majątku spółki, a więc i wartości akcji. Sąd podniósł, że pozostali akcjonariusze nie zaskarżyli uchwały. Uznać zatem należy, że nie uważają uchwały za sprzeczną z prawem albo dobrymi obyczajami, a jednocześnie naruszających interesy akcjonariuszy albo spółki.

W sprawie nie wykazano, po pierwsze, że pozwana P. znajduje się obecnie (na dzień zamknięcia rozprawy) się pod kontrolą J. G., po wtóre, że ma to negatywny wpływ na interes i kondycję finansową spółki czy jej majątek, czy też że powoduje to pokrzywdzenie mniejszych akcjonariuszy. Ponadto z analizy sytuacji ekonomicznej spółki nie wynika, że na jej kondycję finansową ma negatywny wpływ akcjonariat większościowy niezależnie kto nim jest i kto ekonomicznie kontroluje spółkę. Spółka jako browar regionalny rozwija produkcję i wyraźnie zwiększa rynek w bardzo trudnej i konkurencyjnej branży piwowarskiej. Pozwana spółka stała się jednym z większych producentów piwa w Polsce, sięgając ekspansją poza granice (S. (...), A.), o uznanej jakości. Okoliczności te nie świadczą o błędnej strategii gospodarczej, która wymaga nieustannego rozwoju i śledzenia tendencji na rynku – w tej konkretnej sprawie i specyfice branży. Odrębną kwestią jest spór pomiędzy pozwaną, a jej akcjonariuszem – powodem i ocena poszczególnych transakcji biznesowych, które wymykają się poza zakres kognicji sądu przy kontroli uchwały o podziale zysku za rok 2012 rok – jak i funkcjonowania całej grupy kapitałowej P.

W takiej sytuacji sąd pierwszej instancji nie dostrzegł podstaw do ingerowania w decyzje biznesowe spółki i uchwały WZ, gdyż byłoby to szkodliwe gospodarczo dla pozwanej spółki, a powód zdaniem sądu nie wykazał aby takie decyzje były szkodliwe dla spółki czy też akcjonariuszy w szczególności mniejszościowych. Wypłatę dywidendy wyłączono przeznaczając ją na kapitał zapasowy w stosunku do wszystkich akcjonariuszy także większościowych, którym potencjalnie przysługiwała największa dywidenda. Zatem uchwała o przeznaczeniu zysku na kapitał zapasowy dotyczy wszystkich akcjonariuszy w równym stopniu, w tym również akcjonariusza większościowego. Pozostali udziałowcy nie skarżąc uchwały uznali tym samym, że jest brak pokrzywdzenia czy też naruszenia prawa lub dobrych obyczajów. Ponadto akcjonariusze mają największą korzyść w tym, że spółka której posiadają akcje rośnie i pomnaża swój majątek, a także pozycję na rynku co oznacza, że zwiększa się wartość majątku ucieleśniona w każdej akcji, a więc zysk pośrednio jest akumulowany w wartości akcji i majątku spółki, do którego akcje ucieleśniają prawa. Rolą Sądu nie jest ingerowanie w strategię i rozwój spółki, którą ustalili akcjonariusze większościowi skoro ta strategia ta przynosi sukces – przy jednoczesnym braku wykazania przesłanek do stwierdzenia nieważności uchwały, czy też jej sprzeczności z prawem lub dobrymi obyczajami.

W konsekwencji sąd uznał, że zaskarżona uchwała nie jest ani sprzeczna z ustawą, ani też nie jest sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i nie godzi w interes spółki i nie ma na celu pokrzywdzenia akcjonariusza. Powyższa analiza skutkowałą oddaleniem powództwa. Konsekwencją orzeczenia merytorycznego było obciążenie powódki kosztami procesu.

Wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżyła w całości strona powodowa. W apelacji z dnia 29 marca 2016 r. skarżąca zarzuciła :

1) naruszenie art. 229 kpc przez jego niezastosowanie oraz bezzasadne ustalenie, że akcjonariusze pozwanej Spółki inni niż R. U. (...)nie czerpią korzyści z zakumulowanych zysków spółki – mimo przyznania tej okoliczności przez pozwanego ;

2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc przez dokonanie błędnych ustaleń, że :

a) akcjonariusze pozwanej Spółki inni niż R. U.(...) nie czerpią korzyści z zakumulowanych zysków spółki ;

b) brak wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności lub uchylene uchwały nr(...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki (...) S. A. w L. z dnia 8 listopada 2013 r. w sprawie podziału zysku za rok 2012 r. przez innych akcjonariuszy stanowi uznanie , że uchwała ta nie narusza prawa, a ni dobrych obyczajów ;

c) zaskarżona uchwała nie prowadzi do pokrzywdzenia R. U.(...) ani nie godzi w interes spółki ;

d) przeznaczenie całości zysku netto za rok 2012 jest niezbędne dla funkcjonowania pozwanej Spółki, a uwzględnienie powództwa byłoby szkodliwe gospodarczo dla tej Spółki ;

e) dokonywanie istotnych nakładów na rozwój Spółki przy konsekwentnym uzyskiwaniu zysków uzasadnia odmowę wypłaty dywidendy ;

f) finansowanie rozwoju pozwanej Spółki poprzez akumulację całości zysków jest korzystniejsze niż korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania ;

g) R. U. (...)prowadzi działalność konkurencyjną wobec pozwanej Spółki ;

h) zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna ze statutem pozwanej Spółki ;

3) naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc przez bezzasadną odnowę uznania za wiarygodne zeznań świadków K. B. (1) i W. F. (1) i bezzasadne pominięcie okoliczności wynikających z prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 14 lipca 2011 r. ;

4) naruszenie art. 232 kpc oraz art 6 kc i art. 422 § 1 ksh przez przyjęcie, że ciężar dowodu w zakresie istnienia konieczności dalszej kumulacji zysku przez pozwaną Spółkę obciąża powoda ;

5) naruszenie art. 232 kpc oraz art. 278 § 1 kpc przez dowolne przyjęcie przez sąd – bez przeprowadzenia opinii biegłego, że finansowanie rozwoju z zysku zamiast z kredytów jest rozwiązaniem ekonomicznie korzystniejszym ; ze przeznaczenie całości zysku pozwanej Spółki jest niezbędne dla funkcjonowania tej Spółki, a uwzględnienie powództwa byłoby szkodliwe gospodarczo dla pozwanej Spółki ; że R. U. (...) prowadzi działalność konkurencyjną wobec pozwanej Spółki ; że akumulacja zysku w kapitale zapasowym przynosi akcjonariuszom więcej korzyści niż wypłata dywidendy ;

6) naruszenie art. 20 ksh przez jego błędne zastosowanie i bezzasadne przyjęcie, że przyjęcie zaskarżonej uchwały skutkowało jednakowym potraktowaniem wszystkich akcjonariusz pozwanej Spółki ;

7) naruszenie art. 422 § 1 ksh poprzez bezzasadne przyjęcie, że zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, nie ma na celu pokrzywdzenia R. U. (...) nie jest sprzeczna ze statutem pozwanej Spółki ;

8) naruszenie art 425 § 1 ksh przez błędne przyjęcie, że zaskarżona uchwała nie narusza obowiązku lojalnego współdziałania wynikającego z art. 3 ksh, ani nakazu równego traktowania wynikającego z art. 20 ksh.

Wskazując na powyższe skarżąca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa i stwierdzenie nieważności uchwały nr(...)Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki (...) S. A. w L. z dnia 8 listopada 2013 r. , ewentualnie przez uchylene tej uchwały, a na wypadek nieuwzględnienia wniosków reformatoryjnych

domagała się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Skarżąca domagała się również zasądzenia kosztów procesu za obie instancje.

Apelacja zawierała również wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z dokumentów dotyczących treści statutu oraz sprawozdań finansowych za lata 2013 i 2014 .

Pozwana Spółka w odpowiedzi na apelację domagała się oddalenia apelacji i zawartych w niej wniosków oraz zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Apelacyjny w Lublinie zważył co następuje :

Powód w pozwie zgłosił dwa żądania merytoryczne tj. żądanie główne, w którym domagał się stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały oraz żądanie ewentualne (zgłoszone na wypadek nieuwzględnienia żądania głównego) w którym domagał się uchylecia tej uchwały na podstawie art. 422 § 1 ksh. O żądaniu ewentualnym sąd orzeka w razie oddalenia żądania głównego. Sąd oddalając powództwo w całości oddalił oba te żądania, aczkolwiek nie zindywidualizował rozstrzygnięć co do każdego z tych żądań w treści wyroku.

Apelujący zaskarżył wyrok w całości domagając się zmiany wyroku przez uwzględnienie w pierwszej kolejności żądania głównego, a w razie negatywnego rozstrzygnięcia o żądaniu głównym domagał się uwzględnienia żądania ewentualnego.

Apelacja co do żądania głównego nie jest zasadna.

Stwierdzenia nieważności uchwał podjętych przez walne zgromadzenie akcjonariuszy czy wspólników spółki prawa handlowego można się domagać w razie sprzeczności podjętych uchwał z przepisami kodeksu spółek handlowych bądź innych ustaw. Skarżący dopatruje się nieważności zaskarżonej uchwały z uwagi na sprzeczności jej z art. 20 ksh. Trudno jednak podzielić ten pogląd skarżącego. Przepis ten statuuje obowiązek traktowania wszystkich wspólników lub akcjonariuszy jednakowo, w takich samych okolicznościach i jego naruszenie przez uchwałę spółki prawa handlowego ma miejsce wówczas gdy z samej treści uchwały wynika różne (nierówne) traktowanie różnych akcjonariuszy. Taka sytuacja nie zachodzi w tej sprawie, gdyż treść zaskarżonej uchwały o przekazaniu zysku na kapitał zapasowy dotyczy wszystkich akcjonariuszy pozwanej Spółki w jednakowym stopniu. Okoliczności podnoszone przez skarżącego w apelacji na k. 9-11 (k.2248- 2251 akt sprawy), a dotyczące w większości kwestii wynagradzania osób pełniących funkcję w organach statutowych pozwanej Spółki nie świadczą o sprzeczności zaskarżonej uchwały z art. 20 ksh, a jedynie mogą być rozpatrywane jako przesłanki, które w konsekwencji mogą prowadzić same przez się bądź wspólnie z innymi przesłankami do uchylecia zaskarżonej uchwały na podstawie art. 422 ksh. Dlatego też ocena żądania głównego pod kątem zgodności zaskarżonej uchwały z art. 20 ksh jest prawidłowa czego skutkiem było oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności zaskarżonej uchwały, a w dalszej konsekwencji również oddalenie apelacji w części odnoszącej się do żądania głównego.

Zasadna jest natomiast apelacja w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu ewentualnym, gdyż w ocenie sądu odwoławczego zaskarżona uchwała narusza statut jak i prowadzi do pokrzywdzenia powoda jako mniejszościowego akcjonariusza.

W świetle art. 422 ksh podstawą zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy jest sprzeczność uchwały ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godzenie w interes spółki lub pokrzywdzenie akcjonariusza. Ustalenia sądu pierwszej instancji, że zaskarżona uchwała nie wyczerpuje żadnej z przesłanek, które mogą stanowić podstawę jej uchylecia są błędne.

Statut pozwanej spółki (...) S. A. w L. w § 25 zawiera regulację dotyczącą tworzenia kapitału zapasowego. Kapitał zapasowy- zgodnie z tym przepisem - tworzony jest z corocznych odpisów z czystego zysku wskazanego w bilansie, a przeznaczeniem tego kapitału jest pokrycie strat bilansowych jakie mogą powstać w związku z działalnością Spółki. Ust. 3 § 25 statutu stanowi, że coroczne odpisy na kapitał zakładowy są dokonywane do momentu zgromadzenia kapitału zapasowego w wysokości 1/3 kapitału akcyjnego (k. 2354v.). Kapitała zakładowy (akcyjny) zgodnie z danymi

zawartymi w KRS (<https://ems.ms.gov.pl/krs>) wynosi 1.380.000 zł, natomiast na dzień złożenia pozwu wartość kapitału zapasowego (za rok 2012) wynosiła ponad 88.000.000 zł, a zatem przekroczyła ponad 60-krotnie wartość kapitału akcyjnego, a w kolejnych latach ta wartość również wzrastała i w 2013 r. wynosiła ponad 91.000.000 zł, a w roku 2014 ponad 107.000.000 zł (dane ze sprawozdań finansowych k. 2431 i 2320 v.). Kapitał zakładowy wprawdzie został warunkowo uchwałą nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 2 stycznia 2011 r. podwyższony o kwotę 2.760.000 zł , ale jak wynika ze sprawozdań finansowych uchwała ta nie została wykonana (k. 2296), a ponadto nie ma to większego znaczenia, gdyż nawet uwzględniając wartość podwyższenia to i tak kapitał zapasowy wielokrotnie przewyższa kapitał zakładowy (akcyjny). Zatem wbrew ustaleniom sądu pierwszej instancji zaskarżona uchwała pozostaje w sprzeczności z § 25 ust. 3 statutu pozwanej Spółki i tym samym pierwsza z przesłanek zawartych w art. 422 § 1 ksh jest spełniona.

Za zasadny należy uznać zarzut skarżącego skierowany przeciwko zaskarżonej uchwale jak i przeciwko wyrokowi sądu pierwszej instancji, że uchwała ta zmierza do pokrzywdzenia powoda jako akcjonariusza mniejszościowego. Spełnienie tej przesłanki łącznie z przesłanką sprzeczności ze statutem stanowi podstawę do uchylenia zaskarżonej uchwały.

Zgodnie ze stanowiskiem doktryny oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego pokrzywdzenie akcjonariusza przez uchwałę może zachodzić nie tylko wtedy, gdy uchwała została podjęta z przy istnieniu powziętego z góry, świadomego zamiaru zaszkodzenia interesom akcjonariusza zarówno majątkowym, jak i niemajątkowym, ale również i w sytuacji gdy takiego zamiaru nie było, ale gdy treść uchwały spowodowała, że jej wykonanie prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariusza (por. wyrok SN z dnia 20 czerwca 2001 r. I CKN 1137/98 opublikowany w OSNC 2002/2/31, wyrok SN z dnia 17 czerwca 2010 r. III CSK 290/09 opublikowany w OSNC-ZD 2011/1/10 oraz wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2004 r. I CK 537/03 opublikowany w OSNC 2004/12/204). Prawo do dywidendy jest obok prawa poboru akcji, prawa głosu oraz uprawnienia do tzw. kwoty likwidacyjnej jednym z najważniejszych uprawnień udziałowych w spółce akcyjnej. Z tego względu prawo do dywidendy podlega swoistej ochronie prawnej przewidzianej w art. 422 § 1 k.s.h., a typowym przypadkiem pokrzywdzenia akcjonariuszy mniejszościowych jest pozbawienie dywidendy lub jej uchwalenie w minimalnej wysokości (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 marca 2013 r. I CSK 407/12).

Jakkolwiek zaskarżona uchwała o przeznaczeniu zysku na inne cele niż wypłata dywidendy pozostaje zasadniczo w sferze dyskrecyjnej władzy walnego zgromadzenia akcjonariuszy (art. 347 § 1 k.s.h.), to jednak skorzystanie z tego uprawnienia w konkretnym przypadku może podlegać kontroli sądu w następstwie zaskarżenia takiej uchwały na podstawie art. 422 § 1 k.s.h.

Wszystkie te wyżej przytoczone poglądy orzecznictwa i doktryny sąd pierwszej instancji zauważa i przytacza w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku to jednak nie wyciąga z nich właściwych wniosków w zestawieniu z okolicznościami tej konkretnej sprawy.

W tej sprawie poza sporem jest, że powodowa Spółka nie uzyskała dywidendy ani za 2012 rok , ani za żaden inny rok, gdyż pozwana Spółka głosami akcjonariusza większościowego od kilkunastu lat w drodze stosownych uchwał wypracowany zysk przekazuje na kapitał zapasowy. Trudno w takiej sytuacji odeprzeć zarzut, że takie uchwały walnego zgromadzenia i „decyzje biznesowe” (jak to określa sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu wyroku) w rezultacie prowadzą do pokrzywdzenia powoda jako akcjonariusza mniejszościowego (aczkolwiek o dość znacznym zaangażowaniu kapitałowym gdyż posiadającym ponad 24 % akcji). Uzasadnieniem podjęcia uchwały o przeznaczeniu zysku na kapitał zapasowy mogłyby stanowić zaistniałe okoliczności dotyczące np. trudnej w danym czasie sytuacji ekonomicznej Spółki i konieczności pokrycia deficytu bądź określonych wymagalnych zobowiązań. Jednak taka sytuacja w pozwanej Spółce nie występuje, gdyż Spółka od szeregu lat osiąga coraz to wyższe zyski (za rok 2012 – 3.220.043 zł, za rok 2013 - 15.856.550 zł, za rok 2014 – 19.642.710 zł, a za rok 2015 – 39.246.632 zł. - sprawozdania finansowe k. 2282 v. i k. 2450v.). Na koniec każdego roku pozwana gromadziła również znaczne środki pieniężne na rachunkach (za rok 2012 8.148.678 zł, za rok 2013 16.632.635 zł – sprawozdanie finansowe k. 2280 v.).

Przedstawione wyżej dane nie uzasadniają tak długoletniego (16-letniego) pozbawiania akcjonariuszy wypłaty dywidendy, a prowadzone inwestycje (opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na k. 8-13 tj. k. 2216-2221 akt sprawy) mające na celu rozwój Spółki nie stały na przeszkodzie uzyskiwaniu z roku na rok korzystniejszych wyników finansowych i przy stale rosnącej wartości kapitału zapasowego co wykazano wyżej na k. 14. Dlatego też argument prowadzenia inwestycji rozwojowych przez pozwaną nie może przemawiać za pozbawianiem akcjonariuszy dywidendy i podzielić należy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku z dnia 27 marca 2013 r. I CSK 407/12, że uchwała zgromadzenia wspólników przeznaczająca cały zysk roczny na kapitał zakładowy może być kwalifikowana, jako krzywdząca wspólnika w relacji do spółki, jeśli powoduje długotrwałe wyłączenie zysku z podziału, kiedy kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy są już bardzo znaczne, a brak oznak dekoniunktury w branży, który usprawiedliwiałby dalsze kumulowanie środków w spółce. Nieuprawnione jest zatem stanowisko sądu pierwszej instancji, że wypłata dywidendy byłaby szkodliwa dla pozwanej Spółki. Podobnie należy ocenić wywód sądu o konkurencyjnym interesie powoda w stosunku do pozwanej Spółki, gdyż powód zaprzecza ażeby stanowił konkurencję dla pozwanej, a inne dowody w tej kwestii nie były zgłaszane.

Również wbrew twierdzeniom sądu pierwszej instancji fakt, że pozostali akcjonariusze nie zaskarżyli uchwały (oraz, że w innych latach nie zaskarżał takich uchwał również powód) nie może stanowić argumentu za oddaleniem powództwa nawet jeżeli inni akcjonariusze nie uważają tej uchwały za sprzeczną z prawem albo dobrymi obyczajami, gdyż ocena innych akcjonariuszy jest bez znaczenia dla oceny zaskarżonej uchwały dokonanej przez sąd odwoławczy w świetle faktów i danych dotyczących sytuacji finansowej pozwanej Spółki, a ponadto jak wynika z protokołu walnego zgromadzenia z dnia 8 listopada 2013 r., nie tylko powód ale i inni mniejszościowi akcjonariusze głosowali przeciw tej uchwale (k.119 v.)

Podkreślić należy, że mimo iż zaskarżona uchwała formalnie w sposób jednakowy odnosi się do wszystkich akcjonariuszy to nie można stwierdzić, że w ramach pozwanej Spółki sytuacja powoda i sytuacja większościowego akcjonariusza M. (...) jest taka sama bądź porównywalna, gdyż powód nie korzystając z dywidendy nie ma innych możliwości korzystania z dochodów pozwanej Spółki, a jedyny udziałowiec większościowego akcjonariusza M. (...) - W. R. pełni funkcję zastępcy Przewodniczego Rady Nadzorczej pozwanej Spółki i osiąga z tego tytułu znaczne wynagrodzenie (k. 684- 690).

Wszystkie wyżej wskazane okoliczności stanowią podstawę do uchylenia zaskarżonej uchwały na podstawie art. 422 § 1 k.s.h.

W świetle powyższych rozważań zbędna staje się ocena podnoszonych przez powoda relacji pozwanej Spółki z J. G. o czym zeznawali świadkowie K. B. i W. F. (k. 2129 , 2063 in) (i co było przedmiotem rozważań Sadu Apelacyjnego w B. w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lipca 2011 r. w sprawie I ACa 246/11) jak również niezbyt jasnych relacji między pozwaną Spółką, a spółkami zależnymi (tj. (...), (...), (...) czy P.(...)gdyż wykazane w poprzednich akapitach okoliczności świadczące o sprzeczności uchwały ze statutem oraz pokrzywdzenie powoda były wystarczającymi podstawami do uchylenia zaskarżonej uchwały.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny w Lublinie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw z art. art. 422 § 1 k.s.h. (co do żądania ewentualnego - pkt I) oraz na podstawie art. 385 kpc (co do żądania głównego – pkt II) orzekł jak w wyroku. O kosztach sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w związku § 10 ust.1 pkt 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. Z 2013 r. poz 461) – mającego zastosowanie do orzeczenia o kosztach za pierwszą instancję oraz § 8 ust.1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) z tym, że uwzględniając nakład pracy pełnomocnika powoda sąd uznał za stosowne zasądzić koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3-krotnej stawki (wtedy w wysokości 360 zł) za pierwszą instancję i dwukrotnej stawki (po zmianie w wysokości 1080 zł) za drugą instancję określonej w powołanych

wyżej rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości. Zawarty w apelacji wniosek o zasądzenie sześciokrotnej stawki z uwagi na częściowe uwzględnienie apelacji nie zasługiwał na uwzględnienie.

Jerzy Nawrocki B. W. Ł.-D.